Intercanvis i fluxos amb la UE i la resta del món

Imatge: Turistes segons procedència i destinació.

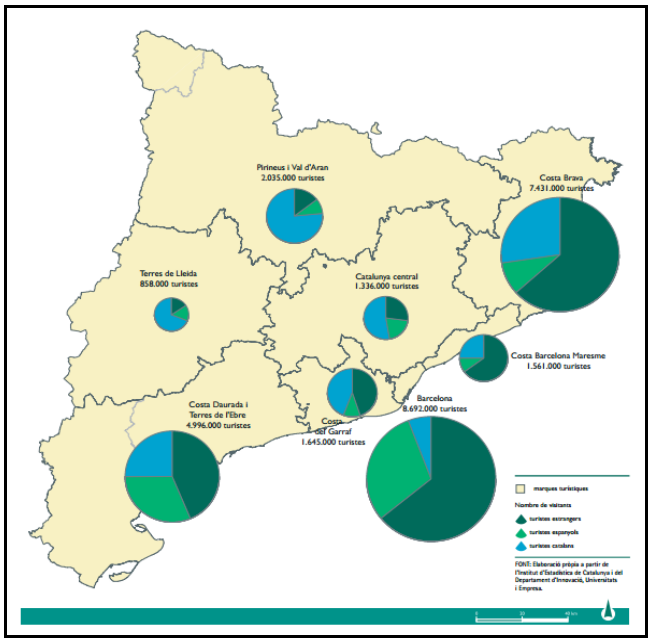

Font: Atles del Turisme de Catalunya.

Elaborat per el Departament de Geografia de la Universitat Rovira i Virgili per al Grup de Geografia de l'Institut de Ciències de l' Educació, ICE.
Projecte finançat per l'ICE.

GEO DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA-URV
UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Institut de Ciències de l'Educació

1 Línia de recerca

Catalunya i Espanya a Europa i al món.

2 Sublínia de recerca

Intercanvis i fluxos amb la UE i la resta del món.

3 Escala de Treball

Catalunya.

4 Propostes per als Treballs de Recerca

Anàlisi del flux turístic: els trets generals i l'estructura espacial.
Infraestructures del transport: de Catalunya i el món.

5 Competències Generals del Batxillerat

- Competència en gestió i tractament de la informació
- Competència digital
- Competència en recerca

6 Competències Específiques de la Geografia

- Competència en la dimensió espacial dels fenòmens.
- Competència en l'anàlisi i la interpretació de les fonts geogràfiques.

7 Introducció

L'anàlisi dels intercanvis i fluxos de Catalunya amb la resta del món permet aprofundir en el coneixement de les relacions del territori. amb altres territoris.

El coneixement d'aquests aspectes del territori permeten comprendre les relacions intraregionals i interregionals de l'àmbit d'estudi, així com interactuen les societats, les organitzacions i les administracions en el seu propi context.

Els fluxos i intercanvis es donen en intensitat i volum variable, es per això que cal un anàlisi de la dimensió del fenòmens singularitzada a cada àmbit territorial.

S'estudien els intercanvis de béns i serveis, la mobilitat de persones per afers culturals o socials, les infraestructures del transport i la comunicació, i els compromisos polítics que afavoreixen els anteriors aspectes.

L'estudi dels intercanvis de béns i serveis és el que més importància té per que permet fer diagnosi de la situació econòmica d'un territori respecte a un altre.

L'estudi de la immigració és un altre factor d'anàlisi. El desplaçament de persones d'un territori a un altre genera sinergies que afecten tant a l'estructura demogràfica de la societat com a les polítiques socials d'aquestes.

En relació als desplaçaments, es fan estudis de mobilitat. La mobilitat pot ser motivada per els canvis de residència, la mobilitat obligada per treball i estudis (a escala interregional) i els desplaçaments per esdeveniments culturals o socials.

Els fluxos tant de béns com de persones requereixen també de la comprensió del teixit d'infraestructures del transport com de la comunicació per entendre la singularitat d'alguns dels fenòmens que es produeixen en el territori. Especialment requereixen de la comprensió de les polítiques i inversions de diferents administracions que sovint concorren en divergir els discursos entorn les necessitats d'infraestructures.

Un altre flux a estudiar és el financer. Dins el galimaties de la localització del capital (on està i qui el controla) hi ha un aspecte més tradicional d'analitzar que són les remeses. Les remeses de diners que l'estranger envia al país d'origen. Aquests diners són part del balanç financer dels països i font d'ingressos per activar les economies locals.

Uns altres fluxos financers són els pressupostos. S'analitza quin aporta finances administracions de rang superior i com aquesta recaptació s'empra (si hi ha retorn o genera dèficit a la regió).

8 Objectius de la Línia de Recerca

- Relacionar els fluxos econòmics amb la dinàmica demogràfica de forma localitzada o en tot l'àmbit geogràfic.
- Identificar i explicar els tipus de migracions.
- Identificar i explicar fluxos de mobilitat relacionats la mobilitat obligada.
- Identificar i explicar els fluxos deguts a les relacions socials i culturals
- Identificar i reflexionar sobre les infraestructures del transport i de les comunicacions que possibiliten els intercanvis de mercaderies i la mobilitat de les persones.
- Identificar els fluxos comercials, béns i serveis, dels principals sectors econòmics
- Catalogar els fluxos econòmics si són d'exportació o d'importació i fer-ne una valoració de l'impacte en l'economia.
- Identificar i reflexionar sobre tipologies de fluxos financers, especialment les remeses i les aportacions de cada àmbit territorial a les administracions de rang superior.

9 Objectius Específics de la Sublínia de Recerca.

- Fer una descripció demogràfica general de Catalunya o de l'àmbit d'estudi.
- També una descripció dels principals sectors econòmics i mencionar alguna activitat rellevant.
- Descriure la ubicació geogràfica de l'àmbit d'estudi respecte altres àmbits.
- S'ha de descriure la migració a la regió. D'estudi. S'analitza el comportament de la migració i s'explica les causes vigents dels desplaçaments.
- Relacionar la migració amb altres regions.
- També s'ha de descriure la mobilitat obligada.
- Identificar causes i conseqüències de la mobilitat obligada (treball i educació) en el pla econòmic, social i territorial. S'estudia com afecta la mobilitat obligada als hàbits socials tant en l'aspecte de les relacions, el consum, la despesa i els impactes territorials.
- Citar i analitzar fluxos socials i culturals que comporten fluxos a la regió.
- Descriure la connectivitat amb altres regions.
- Identificar les infraestructures viàries i equipaments que suporten més intensitat de trànsit.
- Descriure les infraestructures de mobilitat: xarxa viària,

10 Fonts i Recursos per Fomentar la Recerca

10.1 Informació General:

Atles del turisme de Catalunya
http://www.ub.edu/mapaturismecat/ARTS/320.php
Pàgina dedicada a la difusió de la recerca en l'estudi de l'anàlisi sectorial i territorial de l'oferta i la demanda turística.
Proporcionen dades dels fluxos turístics de catalans i d'estrangers, distribució geogràfica i l'anàlisi socioeconòmica d'aquests sector productiu.

10.2 Bases de Dades

IDESCAT/ Anuari estadístic de Catalunya /Població/ Indicadors demogràfics
http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=285

Recull els principal indicadors de població: estructura d'edats, de sexe, indicadors de natalitat i mortalitat. I les seves dades annals.

IDESCAT/ Anuari estadístic de Catalunya /Població/ Moviment migratori
http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=32

Proporciona les dades de migració a Catalunya.

IDESCAT/Economia/ Sector exterior
http://www.idescat.cat/cat/economia/ecosectext.html
Base de dades amb els principals indicadors macroeconòmics que tipifiquen els fluxos econòmics.

INE / Sistema estadístico europeo / Información estadística europea
http://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=Page&cid=1254735905278&p=1254735905278&pagename=INE%2FINELayout
Base de dades macroeconòmiques, demogràfiques i del comerç exterior. L'enllaç porta directe a les dades més consultades.

INE/Padrón/Población por muncipios/Estadística de variaciones residenciales
http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t20/p307/&file=inebase

Base de dades del Padrón. Proporciona per anys les variacions entre municipis, províncies i comunitats.

DATACOMEX/ Estadísticas del comercio exterior.
http://datacomex.comercio.es/

Bases de dades multidimensionals del comerç exterior espanyol amb l'especificació dels països i els seus agrupaments, la classificació de productes o béns (TARIC, econòmics sectors, SITC), flux (exportació-importació), territori (províncies, regions), transport, lliurament, periodicitat (cicle anual), les variables (valor monetari, pes, unitats de tarifa)

C-intereg
http://www.c-intereg.es/index.asp
Base de dades que permet elaborar mapes sobre els principals fluxos de béns i serveis

10.3 Blogs

Links de Economía y Finanzas.
http://www.euskalnet.net/xirigoien/Links2.htm

Bateria d'enllaços a planes estadístiques i d'informació econòmica a escala global, regional i per països.

10.4 Bibliografia

DOMINGO, Andreu; BAYONA, (2007)Jordi.- **Mobilitat, habitatge i distribució territorial de la població marroquina a Catalunya.** Centre d'Estudis Demogràfics.

Estudi de la mobilitat de la població estrangera a Catalunya. El document serveis de guia metodologia per fer l'estudi dels fluxos migratoris.

11 Instruments

Atles del turisme de Catalunya: Mapa nacional de l'oferta i els productes turístics

http://www.ub.edu/mapaturismecat/VISOR/index.html

Eina per elaborar mapes relacionats amb l'activitat turística a Catalunya.

12 Metodologia

La metodologia dels fluxos de població consisteix en fer una diagnosi demogràfica, especialment de la migració, dels hàbits socials i culturals en el referent de la mobilitat:

- Es relata el nombre de població per a l'àmbit d'estudi.
- Es fa una breu descripció de la població per grups d'edat i sexe.
- Altres indicadors que es fan servir són: la natalitat, la mortalitat, i l'índex de dependència.
- Es comenta el nombre de població estrangera resident, si és significant.
- Es relata si la població emigra o si el territori rep població. Per al càlcul del saldo migratori es fa la diferència entre immigrant i emigrats.
- També s'observa si la migració és interior entre municipis o altres àmbits.
- Tant la migració estrangera com a l'interior es poden reflectir en un mapa de fluxos i coropletes.
- S'estudia la mobilitat obligada relacionada amb el comerç internacional o la formació universitària. S'obtenen dades de les persones que arriben o marxen del territori eventualment per realitzar una feina. Es diu el nombre total per any, el transport habitual d'aquests desplaçaments, si hi ha un origen o una destinació predominant.
- La mateixa anàlisi es fa per a la mobilitat obligada de les persones que estudien.

La metodologia emprada en l'anàlisi dels intercanvis i fluxos econòmics de Catalunya amb la resta del món requereix de fer:

- Es fa una introducció a la macroeconomia del territori: PIB, renta per càpita, consum de les llars, importació de béns i serveis, exportació de béns i serveis, ocupació, taxa d'atur,índex de preus de consum i costos laborals unitaris. Aquests valors macroeconòmics es poden trobar l' àrea d'estudis i anàlisi econòmics de la Caixa. Però també d'altres bancs o caixes es poden extreure dades, especialment si treballem amb escales més reduïdes.
- Una aproximació al coneixement del comerç exterior. Es menciona el volum de mercaderies expressat en euros.
- El volum d'exportació es relaciona en percentatge amb el PIB o el VAB de la regió. També es solen fer al·lusions altres regions vinculades per administracions superiors o per al balanç comercial.
- Es comenta la variació del valor de les exportacions.
- Es fa un comentari de les exportacions per branques d'activitat: el valor de les exportacions per a cada branca d'activitat així com la variació de les més significatives.
- Es fa una exposició de les exportacions per àrees geogràfiques. Catalunya es relaciona amb Espanya, la Comunitat Europea i els seus membres, i altres indrets del món que siguin significatius.
- El mateix es fa per a les importacions.
- De les exportacions i les importacions s'obté la balança comercial (“saldo comercial”) . Es fa un comentari de si hi ha superàvit o dèficit en funció del factor clau.